česko-německá novinářská cena

deutsch-tschechischer journalistenpreis

audio (CZ)

Tomáš Kremr

Brněnská jedenáctka speciál: Velká reportáž ze sjezdu sudetských Němců v Brně

Medium, Datum zveřejnění
Český rozhlas, 28.06.2026

Odkaz na online příspěvek:
https://www.mujrozhlas.cz/brnenska-jedenactka/special-velka-reportaz-ze-sjezdu-sudetskych-nemcu-v-brne

Strávili jsme pět dní s příznivci i odpůrci sudetských Němci v Brně. Velkou reportáž z historicky prvního sjezdu Sudetoněmeckého krajanského sdružení v Česku, který se uskutečnil na pozvání festivalu Meeting Brno, přináší Brněnská jedenáctka. Vše začalo pietou 21. května a skončilo pietou 25. května 2026.

Tomáš Kremr: Zdravím vás u brněnské jedenáctky Českého rozhlasu Brno a Radiožurnálu. Dnes vás vítá pouze můj hlas, tedy Tomáše Kremra, protože tento díl vydáváme mimo náš tradiční týdenní interval. Strávili jsme s kolegy pět dní se sudetskými Němci, jejichž sjezd se odehrál poprvé v Česku, konkrétně tedy v Brně. Každý den jsme tam natáčeli reportáže a rozhodli jsme se, že je spojíme dohromady a vydáme v této sjednocené formě. Koho zajímá, co se v Brně dělo, anebo nedělo, proti čemu a proti komu se protestovalo anebo neprotestovalo? Tak toho zveme k poslechu následujících minut.

Tomáš Kremr: Začínáme ve čtvrtek 21. května 2026 na hlavním nádraží při pietním aktu na páté koleji u památníku Židů, kteří z těchto míst za druhé světové války odjížděli transporty pryč.

Jiří Heimlich: 340 000 mrtvých. Zásluhou i sudeťáků.

Tomáš Kremr: Ukazuje na číslo nad náprsní kapsou Jiří Heimlich, který přišel ve vězeňském mundúru.

Jiří Heimlich: Tahleta, a já to řeknu, pakáž, sem leze a dělá nám tady jakoby kulturní program, nedělá.

Tomáš Kremr: Tak děkujeme.

Jiří Heimlich: Není zač. Stejné to nikde nedáte.

Tomáš Kremr: Kousek od něj stály dvě z Wintonových dětí - Eva Paddock a Milena Grenfelm Bainsová.

audio (CZ)

Eva Paddock a Milena Grenfelm Bainsová: Zaprvé jsme byly pozvaný a za druhý s tím velmi souhlasíme. Je to moc důležitý, aby lidi teď zkusili žít spolu a mladí lidi, aby to be friendly with their neighbours,

Tomáš Kremr: Tedy přátelé se svými sousedy. Jejich rozhovor s novináři se jeden z demonstrujících pokusil narušit a ženy označil za kolaborantky. Možnost setkat se sudetskými Němci dostal na nádraží i syn Nicholase Wintona. Nick mladší.

Nick mladší, simultanní předklad Tomáš Kremr: Diví se, že i víc než 80 let po válce, jejíž aktéři už jsou většinou mrtví. Někteří stále rozdmýchávají plameny vzteku. Podle něj je spíš potřeba stavět mosty a ne se pořád nenávidět.

Tomáš Kremr: Přímo k protestujícím promluvil jako k prvním mluvčí sudetských Němců Bernd Posselt.

Bernd Posselt se simultanním překladem: Jsem rád za ty demonstrující, protože za komunistů žádné právo demonstrovat neexistovalo a teď to právo existuje. Smíte, Evropo, smíte demonstrovat…

Tomáš Kremr: Do jeho vystoupení někteří pokřikovali a pískali. Posselt označil holocaust za nejhorší zločin v dějinách.

Žena: Lze jenom poprosit, prosit za odpuštění.

Jiří Krčál: Tihle ti lidé, kteří se semka dostaví, přece nemohou za to, co se stalo před 80 lety.

Tomáš Kremr: Podotknul podporovatel akce Jiří Krčál.

Jiří Krčál: Za to prostě nemůžou.

Tomáš Kremr: Jaký byste měl vzkaz třeba pro ty, kteří s tím nesouhlasí a protestují proti tomu vlastně. A vidíme jich tady hodně. Na druhé straně za kolejemi.

Jiří Krčál: Je to temná minulost, je to špatný. Lítost, v tom s nima souhlasím, ale prostě je potřeba jít dál a tihle lidé tahle generace už s tím nemá vůbec nic společného.

Tomáš Kremr: Demonstrující Jiří Heimlich má za to, že záměry Němců v Brně jsou nekalé.

Jiří Heimlich: Je to salámová metoda.

Tomáš Kremr: K čemu myslíte? Salámová metoda, k čemu?

Jiří Heimlich: Aby v podstatě začli likvidovat náš právní systém, což jsou Benešovy dekrety.

Tomáš Kremr: To zástupci sudetských Němců odmítají. David Macek z vedení festivalu Meeting Brno tvrdí, že kdo pochybuje, má se setkání zúčastnit.

David Macek: Když na nás občas někdo, ať už doslova nebo obrazně, křičí a protestuje proti nám, tak já vlastně nemám co cennějšího mu nabídnout, než mu říct: „Přijďte a uvidíte.“

audio (CZ)

Tomáš Kremr: První šanci dostali lidé hned v pátek. Druhý den setkání na Moravském náměstí v centru Brna pod jezdeckou sochou Jošta organizátoři bíle prostřeli dlouhý zatočený stůl a každý si tam mohl za doprovodu folklorních vystoupení přisednout k jídlu a pití a společně se bavit. Zastihla je u toho reportérka Vlasta Gajdošíková.

Heinz Stoldreier, simultánní překlad Ondřej Schneider: Zítra jdu na ten pochod Pouť smíření. Pocházím z Bavorska od českých hranic. Pro mě je to velmi důležité.

Vlasta Gajdošíková: Svěřil se Heinz Stoldreier v rozhovoru s Janem a Vojtou.

Heinz Stoldreier: Přišel jsem tady a viděl jsem kluky. Viděl jsem dva kluky a slyšel jsem dva jazyky.

Jan nebo Vojta: Jako mladí lidi už bysme chtěli se soustředit v té Evropě na budování společné budoucnosti. A tohle je jeden z aktů toho budování.

Tomáš Kremr: Třetí den sjezdu zahájila Pouť smíření v sobotu v devět ráno v Pohořelicích. Stovky lidí se sešly v místech, kde je pohřbených 890 těl Němců, kteří zemřeli při odsunu z Brna po konci druhé světové války. Pochod se teď chodí symbolicky v opačném směru 32 kilometrů pěšky

Roman Franc: A nehýbat se a nemrkat a tři.

Tomáš Kremr: Fotograf Roman Franc na vysokozdvižné plošině fotí hromadnou fotku stovek účastníků Poutě smíření. Setkání přijela podpořit studentka historie Tereza Leflerová. Diví se, proč tu skupinka lidí před Němci protestuje.

Tereza Leflerová: Oni za to nemůžou. To je, jak kdyby mně to řekl někdo a jakoby já jsem to neudělala.

Tomáš Kremr: Na pár desítek protestujících dohlížela policie.

Policie: …policie České republiky, aby vás odtud vyvedla.

Protestující: Já se nechám klidně zavřít, vy blbci!

Tomáš Kremr: Zatímco němečtí politici pouť zahajovali dlouhými proslovy, Jan Velis ze Vsetína celý úvod strávil diskuzí s mužem z opačné názorové strany.

Jan Velis: A tady s tímto pánem velice slušně jsem se domluvil, a byť má jiný názor a respektuju to, tak to nebyl takový ten člověk, který by asi šel a dělal takové věci, jak se děly po válce.

Tomáš Kremr: Na akci poprvé přijela Klaudie Rabensteinová z Berlína, její rodina byla z Československa vyhnaná a shromáždění ji dojalo a zalitovala, že se takové věci ve světě stále dějí. Sobotní pouť se podle policie obešla bez vážnějších incidentů, kromě jednoho přímo v Pohořelicích. Kdosi tam hákovými kříži posprejoval památník u masového německého hrobu, dodává policejní mluvčí Petra Hrůzová.

Petra Hrůzová: Pachateli hrozí v případě dopadení až tři roky za mřížemi.

audio (CZ)

Tomáš Kremr: Na pouť přišli taky politici z celostátně opozičních stran, zatímco vládní sjezd odsoudili nebo nepodpořili. Ty opoziční, zastoupil předseda Senátu Miloš Vystrčil z ODS, který k lidem promluvil předtím, než se v Brně vydali na poslední kilometr pouti.

Miloš Vystrčil: Hledejme porozumění, diskutujme.

Tomáš Kremr: Posledního kilometru se podle policie zúčastnili 4 500 podporovatelů. Na opačné straně chodníků z Vídeňské ulice směrem k Mendlovu náměstí je čekaly tři stovky odpůrců. Někteří lidé se na pochod vydali opakovaně.

Jana Haikerová: Čím jsem starší, tím je náročnější a tím víc je mi líto těch, kteří to šli.

Tomáš Kremr: Přemítá Jana Haikerová, která šla Pouť smíření potřetí. Letos na dlouhé procesí v závěru pokřikoval a pískal protestující dav.

Jana Haikerová: Znamená to, že jsme ještě pořád na cestě.

Protestující: Můžete si to přečíst. Tohle jsou prostě jednoduchá fakta pro lidi, jste vy, který jsou prostě ovlivněný mainstreamem. Pro mě je ta minulost příliš blízká.

Tomáš Kremr: Na Mendlově náměstí pak skoro osaměle vykřikoval svá hesla směrem k účastníkům pochodu Miroslav Sládek z někdejší Republikánské strany.

Miroslav Sládek: Co říkáte na tyto písničky? Nepřipomíná vám to dědu nebo babičku?

Tomáš Kremr: Po Pouti smíření pokračoval sobotní program na výstavišti, kde se odehrávala hlavní část sjezdu s česko-německým jídlem jako ovocné knedlíky, klobásy, lívance. Ve stáncích se prezentovaly různé regiony svými kroji nebo zvyklostmi. A do krojů se desítky účastníků oblékli i v neděli na hlavní shromáždění opět na výstavišti.

Tomáš Kremr: Folklorní atmosféru s dechovkou pak vystřídali politické projevy. Zástupce předsedy Sudetoněmeckého krajanského sdružení Steffen Hertler prohlásil, že sjezd otevřel historickou kapitolu vztahů s Českem a dodal, že setkání stovek Čechů a Němců na výstavišti dokazuje, že dialog je silnější než provokace. Od mluvčího sudetských Němců Bernda Posselta dostal nejvýznamnější sudetoněmecké vyznamenání, tedy evropskou cenu Karla IV, spisovatel, bývalý politik a disident Milan Uhde. Poděkoval za ni v němčině. Úplně jiná atmosféra potom panovala na velké demonstraci před novou radnicí.

Tomáš Kremr: Vystoupil tam třeba bývalý prezident Miloš Zeman, čímž účastníkům naznačil, ať nevolí ty, kteří sjezd podpořili. Po něm promluvila třeba europoslankyně Kateřina Konečná z uskupení Stačilo!

Kateřina Konečná: Největší přínos ke smíření uděláte tím, když se seberete klidně na…

Tomáš Kremr: …nebo poslanec Jindřich Rajchl z hnutí PRO.

audio (CZ)

Jindřich Rajchl: Není to smíření. Je to prolomení Benešových dekretů. Jde o naše majetky.

Tomáš Kremr: Podle policie přišlo na protest před novou radnici 2 500 lidí. Menší část odpůrců, bylo jich pár desítek, nakonec přišla i na poslední pietu do Kounicových kolejí. Tam stovky sudetských Němců svůj sjezd zakončili v místech, kde nacisté popravovali Čechy a kde se pak po válce Češi mstili na Němcích.

David Macek: To dojetí, přiznávám, to ve mně vlastně nějak převládá.

Tomáš Kremr: Na spoluzakladateli festivalu Meeting Brno Davidu Mackovi je vidět, že mu ještě před chvílí tekly po tváři slzy.

David Macek: Pro mě je to ty uplynulé dny zatím tak jako na rovině, že si nejsem jistý, jestli se to opravdu stalo.

Tomáš Kremr: Mluvčí sudetských Němců Bernd Posselt se na rozloučení objal s primátorkou Markétou Vaňkovou z ODS.

Markéta Vaňková: Ukázalo se, že pokud lidé přemýšlí a chtějí hledět do budoucna, tak jsou schopni se vyrovnat i s těmi hrůzami, co se děly v minulosti.

Tomáš Kremr: Pár desítek lidí s transparenty a českými vlajkami přišlo protestovat. Samotný akt narušily výkřiky jenom jednou a krátce. Muže si hned odvedl antikonfliktní tým policie. Opakovaně se objevili i Češi ve vězeňských mundúrech. Třeba Štěpán Vostatek přijel kvůli tomu na víkend ze Šumavy.

Štěpán Vostatek: Pro mě je strašně nepochopitelný, že politická garnitura, ta opoziční, že tohle to maximálně prosazuje.

Tomáš Kremr: Ulrike Hampelová z bavorského Würzburgu, jejíž rodina byla vyhnaná z Varnsdorfu a Teplic, sedí na lavičce a protestujícím na pietním místě se diví.

Ulrike Hampelová, simultanní překlad Hana Novotná: My jsme si sem přišli připomenout české oběti. To jako protestují proti nim?

Tomáš Kremr: I přesto považuje přijetí v Česku za skvělé.

Ulrike Hampelová, simultanní překlad Hana Novotná: Nikdy v životě jsem s tolika Čechy nemluvila. Ohromně se o nás zajímali.

Tomáš Kremr: A dodává, že protestující jí i trochu pomohli, když jeden den hledala cestu do kostela, ve kterém se odehrávala část programu s koncertem.

Ulrike Hampelová, simultanní překlad Hana Novotná: Úplně jsme nevěděli, do kterého kostela jít, ale když tam stál jediný demonstrující s cedulí, tak jsme aspoň poznali, že jsme tam správně.

Tomáš Kremr: Za víceméně klidné protesty poděkoval za pořadatele i David Macek.

audio (CZ)

David Macek: Děkuji také těm oponentům, že vyjádřili jasně svůj názor, ale že ty akce mohly proběhnout důstojně.

Tomáš Kremr: Příští sjezd sudetských Němců se odehraje v Norimberku. Podle Bernda Posselta by se ale v dalších letech mohl střídavě konat v Bavorsku a v Česku.

* znělka

Tomáš Kremr: Policisté po konci sjezdu sudetských Němců v Brně prošetřují sedm trestných činů a přestupků, které s touto akcí souvisely. To už je z dnešní speciální Brněnské jedenáctky všechno a v pátek se na vás těšíme zase s běžnou epizodou.